

Предложения за изменения и допълнения на проектозакона за училищното образование и предучилищното възпитание и подготовка

**Асоциация „Български език-език европейски”, гр. Париж
Фондация Български културен център «Св. Св. Кирил и Методий», гр. Никозия**

§ 1 В чл. 2 се прави следното допълнение:

1. Създава се нова ал. 5:

”

(5) Изучаването на българския език в училище до 16-годишна възраст е задължително за българските граждани, живеещи временно или постоянно в чужбина. Правото да се изучава езика се осъществява без ограничение на възрастта”.

§ 2 В чл. 4, ал. 5 се прави следното изменение:

1. Досегашните думи „и в чужбина” се заменят с „и в българските училища в чужбина”.

§ 3 В чл. 5 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 3:

”

(3) Българските граждани, живеещи в чужбина, за които българският език не е майчин, могат да го изучават като чужд език на началния етап”.

2. Досегашната ал. 3 става ал. 4.

§ 4 В чл. 12 се прави следното допълнение:

1. Създава се нова ал. 5:

”

(5) Училището, което функционира в чужбина, може да организира и провежда обучение само по български език и литература или по няколко учебни предмета от учебния план. Училищният учебен план съдържа не по-малко от 1/3 от учебните часове за съответния клас съгласно учебния план, приет с наредбата по чл. 90, ал. 2”.

§ 5 В чл. 14 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният чл. 14 става ал. 1.

2. Създава се нова ал. 2:

”

(2) До 2 години след тяхното лицензиране, центровете за работа с деца по чл. 24, ал. 1 може да провеждат образователна дейност, която не съответства на националните образователни стандарти или на изискванията относно специалността на учителите при условията и по реда на акта по чл. 39, ал. 6¹”.

§ 6 В чл. 15 се прави следното допълнение:

1. В края на ал. 2, т. 5 се добавят думите „, ако са регистрирани в България”.

§ 7 В чл. 16 се прави следното допълнение:

¹ Чл. 38 ще стане 39, ако се включи предложението по § 8. Алинея 6 се създава с промените по § 11.

1. В края на ал. 3 се добавя изречението „Видът не се означава в наименованията на училищата, отговарящи на чл. 12, ал. 5”.

§ 8 Създава се нов чл. 24 с две алинеи:

”
чл. 24 (1) Лицензирани са частните училища по смисъла на чл. 12, ал. 5, детските градини и центровете за работа с деца в чужбина, които по искане на регистрирани в друга държава сдружения с идеална цел или религиозни общини, организиращи тези институции, получават лиценз от Министерството на образованието и науката при условията и по реда на акта по чл. 39, ал. 6”.
(2) Институциите по ал. 1 са част от българската образователна система. Лицензираните училища и детски градини издават документи, които се признават в Република България”.

§ 9 В чл. 25 се правят следните изменения и допълнения:

1. Чл. 25 става чл. 26².
2. Създава се нова ал. 3:

”
(3) Училищата по чл. 12, ал. 5 може да не включват всички класове, отговарящи на даден етап и степен на образование”.

§ 10 В чл. 26 се прави следното допълнение:

1. В края на ал. 2 се допълва изречението „Училищата по чл. 12, ал. 5 се считат също за общообразователни”.

§ 11 В чл. 38 се правят следните изменения и допълнения:

1. Текстът на досегашната ал. 1 се заменя с:

”
(1) Българските училища в чужбина са държавни и частни. Те са създадени и осъществяват дейност на територията на друга държава в съответствие с този закон и/или законите на страните, където се откриват училищата. Обучението се организира за български граждани и българи, живеещи извън Република България”.

2. Текстът на досегашната ал. 2 се заменя с:

”
(2) Българските държавни училища в чужбина отговарят на чл. 12, ал. 1 или ал. 5. Когато се прилага ал. 5, училищата предлагат обучение минимум по български език и литература, по история и по география на България”.

3. Текстът на досегашната ал. 3 се заменя с:

”
(3) Българските частни училища в чужбина са училищата по смисъла на чл. 12, ал. 5 и чл. 24, ал. 1 и 2. Те предлагат обучение по български език и литература и, при възможност, по други български предмети.

4. Създава се нова ал. 4:

”
(4) Обучението в българските училища в чужбина се провежда по учебни програми, утвърдени от министъра на образованието и науката. Използват се

² По дадения модел трябва да се въведе точка за промяна в номерацията на всички останали членове. Това умишлено не се прави тук, защото това чисто техническо изменение ще увеличи обема на текста и ще затрудни разбирането на промените по същество.

както учебните програми за училищата в България, така и програми, адаптирани с оглед на спецификите на обучението в чужбина”.

5. Създава се нова ал. 5:

”

(5) По отношение на финансирането и имотите, които ползват българските училища в чужбина, се прилага чл. 21, ал. 2 за държавните училища и чл. 21, ал. 4 за частните училища”.

6. Досегашната ал. 4 става ал. 6.

§ 12 В чл. 40, ал. 1, т. 2 се прави следното допълнение:

1. Думите „за българските училища в чужбина” се заменят с думите „за българските държавни училища в чужбина”.

§ 13 В чл. 44 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 2:

”

(2) Лицензираните български училища, детски градини и центрове за работа с деца в чужбина се откриват, преобразуват и закриват в съответствие със законодателството на съответната държава по искане на български и/или чуждестранни физически или юридически лица. Те стават част от българската образователна система след лицензиране от Министерството на образованието и науката. Лицензирана институция, която се преобразува или закрива, следва да уведоми министерството в 3-дневен срок от влизането на промяната в сила.

2. Ал. 2 става ал. 3.

§ 14 В чл. 45 се прави следното допълнение:

1. Създава се нова ал. 4:

”

(4) Исканията за лицензиране на частни училища, детски градини и центрове за работа с деца в чужбина се правят до 31 октомври и се разглеждат за предстоящата учебна година. Лицензирана институция може да загуби своя лиценз, ако при проверка се установи, че не отговаря на държавните изисквания.

§ 15 В чл. 46 се прави следното допълнение:

1. Създава се нова ал. 4:

”

(4) Заповедите за лицензиране на частни училища, детски градини и центрове за работа с деца в чужбина или отказ се издават в 4-месечен срок от искането за лицензиране. Те се съобщават на кандидатите в 3-дневен срок от издаването им и може да се обжалват, ако това е предвидено в акта на Министерски съвет по чл. 39, ал. 6.

§ 16 В чл. 66 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 4:

”

(4) Предучилищното възпитание и подготовка в лицензираните детски градини в чужбина се провежда по програми, адаптирани в съответствие с особеностите

на подготовката в чужбина и утвърдени от министъра на образованието и науката”.

2. Досегашната ал. 4 става ал. 5, а ал. 5 става ал. 6 и в нея думите „ал. 4” се заменят с „ал. 5”.

§ 17 В чл. 72 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 2:

”

(2) Подготовката на децата за училище в подготвителните групи и подготвителните класове в лицензираните детски градини и училища в чужбина се провежда по програми, адаптирани в съответствие с особеностите на обучението в чужбина и утвърдени от министъра на образованието и науката”.

2. Досегашната ал. 2 става ал. 3, а ал. 3 става ал. 4.

§ 18 В чл. 73 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 1, чието съдържание е досегашният текст на чл. 73.

2. Създава се нова ал. 2:

”

(2) За децата и учениците български граждани, които не владеят добре български език и живеят в чужбина, може да се осигурява допълнително обучение по български чужд език по програми, одобрени от министъра на образованието и науката.

§ 19 В чл. 80 се прави следното допълнение:

1. Създава се нова ал. 5:

”

(5) Родителите на децата, живеещи временно или постоянно в чужбина, се уведомяват относно възможностите за изучаване на български език зад граница и задължителния характер на това обучение за българските граждани.

§ 20 В чл. 100 се прави следното допълнение:

1. В края на члена се добавя изречението: „В училищата по чл. 12, ал. 5 дневната форма може да се практикува всеки ден от седмицата между 8 и 20.30 часа”.

§ 21 В чл. 104 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2, т. 1 думите „комисия, по семейни” се заменят с „комисия, поради отдалеченост от българско училище в чужбина, по семейни”.

2. Създава се нова ал. 5:

”

(5) Когато български граждани се обучават в училища на чужди държави, самостоятелната подготовка по български език и литература, история и география на България съдържа не по-малко от 1/3 от учебните часове за съответния клас съгласно учебния план, приет с наредбата по чл. 90, ал. 2”.

3. Досегашна ал. 5 става ал. 6.

§ 22 В чл. 105 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2, т. 1 думите „комисия, по семейни” се заменят с „комисия, поради отдалеченост от българско училище в чужбина, по семейни”.

2. В края на ал. 3 се добавя „Български граждани, които живеят в чужбина и не посещават българско училище, може да се обучават дистанционно на началния етап, ако са подпомогнати от техните семейства”.

3. В ал. 4 думите „може да се организира” се заменят с думите „се организира”. В края на текста се добавят думите „от I до XII клас. На децата, за които българският не е майчин език, се предлагат курсове по български чужд език. Дистанционната форма на обучение се организира от Националния образователен портал в сътрудничество с български училища в чужбина”.

4. В края на ал. 9 се добавя „Изпитите за учениците по чл. 105, ал. 4 се провеждат в българско училище в чужбина или в България съгласно същата наредбата”.

§ 23 В чл. 109, ал. 5 се прави следното допълнение:

1. В края на алинеята се добавя изречението „Сборни групи за задължителна подготовка с ученици от различни класове се допускат в съответствие с изискванията на наредбата по чл. 110, ал. 1”.

§ 24 В чл. 110, ал. 1 прави следното допълнение:

1. След думите „деленето на паралелките на групи” се добавят думите „, образуването на сборните групи”.

§ 25 В чл. 113 се правят следните изменения и допълнения:

1. В края на ал. 2 се добавя изречението „Броят на учебните седмици в българските училища в чужбина може да варира в зависимост от местните условия”.

2. В края на ал. 3 се добавя изречението „В училищата по чл. 12, ал. 5 учебната седмица може да бъде по-къса”.

§ 26 В чл. 114 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 9:

”
(9) Продължителността на учебния час в училищата по чл. 12, ал. 5 е:

1. тридесет минути – в I и II клас;
2. тридесет и пет минути – в III и IV клас;
3. четиридесет минути – в V – XII клас”.

2. Създава се нова ал. 10:

”
(10) В училищата по ал. 9 почивките са с продължителност не по-малко от 5 и не повече от 30 мин. Допуска се сливане на два или три учебни часа в блок, в рамките на който на учениците се осигурява почивка. Почивката между учебните часове в блока може да е с продължителност от 5 до 15 минути”.

§ 27 В чл. 116 се прави следното допълнение:

1. Създава се нова ал. 8:

”
(8) В училищата по чл. 12, ал. 5 организацията на учебния ден отчита тази на местните училища, както и условията, наложени от техния сграден фонд”.

§ 28 В чл. 121 се прави следното изменение:

1. Думите „степен на образованието, по” стават „степен на образованието, както и учениците на българските училища в чужбина от съответните класове, по”.

§ 29 В чл. 124 се прави следното изменение:

1. Думите „Видовете” се заменят с „Формите и организацията на изпитите и видовете”.

§ 30 В чл. 127 се прави следното допълнение:

1. Създава се нова ал. 3:

”
(3) За учениците, които се приемат в училищата по чл. 12, ал. 5 без да са следвали пълния курс по учебните предмети, преподавани в училището, може да се организира допълнително обучение по български език и литература, история и география на България по време на учебната година, в т.ч. през ваканциите. Условието и редът за организирането на допълнителното обучение се определят със заповед на директора на училището”.

§ 31 В чл. 132 се прави следното допълнение:

1. Създава се нова ал. 3:

”
(3) В българските частни училища в чужбина се издава удостоверение за проведено обучение по предметите, преподавани в училището”.

§ 32 В чл. 138 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава нова ал. 6:

”
(6) В училищата по чл. 12, ал. 5 може да се приемат и ученици, които не са завършили даден клас, етап или степен на образование. Приемът се осъществява на базата на тест по български език и с оглед на възрастта на децата”.

2. Ал. 6 става ал. 7, ал. 7 става ал. 8, ал. 8 става ал. 9.

§ 33 В чл. 143 се прави следното изменение:

1. Думите „и в чуждестранни училища” се заменят с ”в чуждестранни училища и в лицензирани училища”.

§ 34 В чл. 149, ал. 2 се прави следното допълнение:

1. В края на алинеята се добавя изречението „В българските училища в чужбина учебната година може да се открива в друг час”.

§ 35 В чл. 178 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 8

”
(8) Ако в училища по чл. 12, ал. 5 няма кандидати с висше образование по специалност от професионално направление „педагогика” за постове на учители на начален етап и Министерството на образованието и науката не осигури учители с нужната специалност, може да се назначат лица с висше образование по специалност от професионално направление „педагогика на обучението по” или по специалност, съответстваща на учебен предмет от

общообразователната подготовка. И обратно, при липса на учители с нужната специалност, лица със специалност от професионално направление „педагогика“ може да преподават в прогимназия и гимназия. В срок до 2 години от назначаването учителите преминават обучение във висше училище за придобиване на допълнителна квалификация. Те не заплащат обучението за нейното придобиване”.

2. Досегашна ал. 8 става ал. 9.

§ 36 В чл. 180 се прави следното изменение:

1. Думите „ в българските училища“ се заменят с „в българските държавни училища”.

§ 37 В чл. 181 се прави следното допълнение:

1. Създава се нова ал. 3:

”

(3) Възникването, изменението и прекратяването на трудовите правоотношения на учителите в лицензираните училища се осъществява по реда на трудовото законодателство на съответните държави”.

§ 38 В чл. 202 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова т. 7:

”

7. задължителното изучаване на българския език до 16-годишна възраст от българските граждани, живеещи в чужбина, като сътрудници с други компетентни органи, в т.ч. консулските представителства на Република България, при условията и по реда на акта по чл. 38, ал. 7”.

2. Т. 7 става т. 8.

§ 39 В чл. 209 се прави следното изменение:

1. Думите „ и в духовните училища“ се заменят с „в духовните училища и в лицензираните училища, детски градини и центрове за работа с деца”.

§ 40 В чл. 224 се прави следното допълнение:

1. Създава се нова ал. 5:

”

(5) Освен средствата по ал. 1, българските училища и детски градини в чужбина могат да получават допълнително финансиране при условията и по реда на акта по чл. 39, ал. 6”.

§ 41 В чл. 228 се правят следните допълнения:

1. Създава се нова ал. 4:

”

(4) Българските частни училища в чужбина получават средства по реда на чл. 224 и 225, при условие че осигуряват безплатно обучение по смисъла на чл. 4”.

2. Създава се нова ал. 5:

”

(5) Българските частни детски градини в чужбина получават средства по реда на чл. 224 и 225, при условие че таксите за отглеждане, възпитание и подготовка на деца в тях са определени съгласно разпоредбите на акта по чл. 39, ал. 6”.

3. Създава се нова ал. 6:

”
(6) Финансиращ орган на българските частни училища и детски градини в чужбина е Министерството на образованието и науката”.

§ 42 В чл. 237 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 3:

”
(3) Родители (настойници, попечители), които не осигуряват на българските граждани от 7 до 16-годишна възраст изучаване на български език, се наказват с глоба в размер от 200 до 500 лв. При повторно извършване на нарушението глобата е в размер от 500 до 1000 лв.”.

2. Досегашна ал. 3 става ал. 4, ал. 4 става ал. 5, ал. 5 става ал. 6.

§ 43 В чл. 238, ал. 1, т. 1 прави следното изменение:

1. Думите „в институции, които” се заменят с „в институции в Република България, които”.

§ 44 в Глава *Преходни и заключителни разпоредби* се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нов § 13:

”
§ 13. Наказанията, предвидени в чл. 237, ал. 3, се прилагат не по-рано от три години след влизането на закона в сила”.

2. Досегашният § 13. става § 14., § 14. става § 15., § 15. става § 16.

11 май 2009 г.